

over for storbyer.

Viggo Hansen

Torsten Malmberg: Human territoriality: Survey of behavioural territories in man with preliminary analysis and discussion of meaning. New Babylon. Studies in the social sciences, 33. Mouton, Haag, 1980. XIV, 346 s. 23 cm. \$47.00.

At mennesket har et territorielt behov har jo tit nok været hævdet mere eller mindre seriøst. Prof. Torsten Malmberg, Kulturgeografisk institut, Lund, har i et pionerarbejde prøvet at undersøge forholdet nærmere. Op-gaven er vigtig: Hvis man vil søge fx at bestemme klodens totale bæreevne for befolkning er det således nødvendigt at kende det minimale territorielle behov.

Det er en meget lærd og tankevækkende bog, der er blevet resultatet. Emnet belyses ud fra såvel psykologi som ud fra de mange kulturgeografiske træk – både historiske og moderne – der peger på, at det territorielle behov er dybt indvævet i vor adfærd. Man bliver fængslet af bogens dybtgående argumentation, så man efter læsningen uafledeligt ser nye tegn på, at behovet er en realitet. Meget tyder på, at man har overset dette hidtil, og at man inden for de behaviouristiske videnskaber må til at tage problemet alvorligt.

Sofus Christiansen

David K. C. Jones: Southeast and Southern England. Methuen & Co Ltd. London, 1981. X, 332 s.: ill. 20 cm. Paperback: £5.95. Hardback: £10.00.

Southeast and Southern England er femte bind i en geologisk-geomorfologisk serie omfattende udvalgte regioner i Storbritannien. Regionen, som omhandles i denne bog, er klassisk i geomorfologisk forstand; den centrale publikation er uden tvivl S. W. Woolridge og D. Linton's »Drainage in South-east England« (1939), der som et produkt af Davis geomorfologiske tænkning i snart 30 år stærkt har præget geomorfologisk forskning i England.

Jones selv er mindre præget af Davis end Woolridge og Linton, og vedkender sig en opfattelse af landskabet som produkt af »dynamic equilibrium«, uden at han af den grund dog fornægter det værdifulde i Woolridge og Linton's tidligere forskning. På denne vis præsenteres læseren på en behagelig måde jævnlige med det forskningshistoriske aspekt under læsning af bogen.

I bogen behandles områdets relief og struktur, udviklingen af det tertiære landskab, med særligt henblik på etableringen af

dræneringsmønsteret, den kvartære udvikling med glaciation og periglaciale forhold, og endelig behandles kystmorfologien i et selvstændigt afsnit.

Bogen er velskrevet med mange gode lokalitetsbeskrivelser samt litteraturhenvisninger, og forfatteren demonstrerer en tiltalende evne til at præsentere flere alternative forklaringshypoteser, snarere end blot at fremsætte sit personlige syn på sagen som den sandsynlige sandhed. Bogen kan klart anbefales til interesserede.

Ole Humlum

Ewald Glässer: Dänemark. Ernst Klett Verlag, Stuttgart 1980. 180 s., ill. & 1 kort i lomme. 23 cm, DM 25,-.

Det er altid med en betydelig interesse og forventning, at man modtager en Danmarksgeografi fra en udenlandsk forfatters hånd. Lad mig sige med det samme, at man bliver ikke skuffet. Ewald Glässer har været meget omhyggelig i sin litteratursøgning, hvor næppe meget er gået ham forbi, og illustrationsmaterialet (tabeller, grapher og kort) er klart og instruktivt. Kun et enkelt sted er det gået galt, idet et kvægtæthedskort (s. 80) har fået vendt signaturerne op og ned, og et kort over Fredericia (1940) virker noget historisk, hvorimod den ledsagende tekst er upåklagelig. I det hele taget er der kommet et nyttigt værktøj ud af forf.s anstrengelser, og som dansk geograf er man fuldt tilfreds med den foreliggende fremstillings faglige kvalitet. F.eks. er Danmarks rolle som EF-medlem grundigt og neutralt behandlet, såvel landbruget som fiskeriet. Et par mindre fejl er dog sluppet ind, således regnes dansk bondestenalder fra 4000 til 1800 f.Kr. og ikke 1500, og dansk bondefrigørelse startede ikke 1682. Der burde måske tilføjes, at en Storebæltsbro er lagt i skuffen, og at den store vækst i antallet af landbrugsbedrifter mellem 1880 og 1946 også rummer de ca. 14.000 sønderjyske brug. Værre er det, at bornholmerne nok vil føle sig lidt brøstholdne over at være blevet behandlet tilsidst sammen med Færøerne og Grønland, ligesom deres ø heller ikke figurerer på det indlagte Danmarkskort, der er taget fra Alexander Weltatlas. Det må også være forklaringen på, at sønderjyske navne er skrevet i den tyske version, lidt pinligt.

Viggo Hansen

Robert A. Dodgshon: The origin of British field systems. An Interpretation.

Academic Press Inc., London 1980. XIV, 165 s., ill. 24 cm. £10.40.

Udgivelsen af dette værk, som forlaget må

formode kan sælges, vidner om en udstrakt interesse ikke blot blandt den akademiske verden i England, men også i langt videre kredse. Man bestyrkes i denne opfattelse, når et andet forlag i 1981 har kunnet udsende en bog med næsten samme titel og indhold (*The Origins of Open Field Agriculture*), idet der dog her er tale om en artikelserie, hvor oven i købet en af bidragene er forfattet af R. Dodgshon.

Man kunne næppe heller have fundet en mere kyndig og vidende person på dette felt end samme Robert Dodgshon, hvis fortolkninger det er en fornøjelse at læse, selv om han nu og da benytter ord, delvis af arkaisk oprindelse, der end ikke står i *The Concise Oxford Dictionary* i den her benyttede fortolkning. Når bogen trods sit specifikke emne alligevel kan være en glæde at læse for danske forskere i denne historiske gren, så skyldes det blandt andet, at man i mange tilfælde i konfronteringen med engelske paralleller kan øjne løsninger på forhold, der har voldt danske kolleger problemer, fordi man i Danmark mangler Englands uhyre omfattende dokumentationsmaterialer, der rækker helt tilbage til angelsaksisk tid, hvor klostergodsets kronikører har været særdeles flittige, såvel som disse beretninger er bevaret i stor mængde. Og så må man ikke glemme alt det, der blev nedfældet i den berømte *Domesdaybook* for 900 år siden.

Viggo Hansen

Economic development: A Scientific American book.

W. H. Freeman and Company, San Francisco 1981. 132 s.: ill. 30 cm. Board: £7.70. Paper: £3.50. Særtryk af artikler fra: *Scientific American*; vol. 243, 1980, no. 3.

Første halvdel af denne bog behandler generelle emner: *Economic development*: Indkredser fænomenet og klassificerer jordens lande i forhold hertil. *People*: Et skikkeligt kapitel om befolkningsforhold, meget lig tilsvarende artikler som *Scientific American* tidligere har bragt. *Food*: Behandler på udmærket vis den globale fødevarerforsyning og forudsætninger for fødevarerproduktion og -forsyning.

Hertil slutter sig *Water* om vandressourcer og den mange steder problematiske vandforsyning, som er en vigtig forudsætning for øget landbrugsfødevarerproduktion, industrialisering og de hastigt voksende storbyers funktion. Førstedelen afsluttes med et kapitel: *Energy*, en faktor, som er blevet stadig mere essentiel i mange sammenhænge. Anden halvdel af bogen rummer case studies af den økonomiske udvikling i fire velvalgt for-